21

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

[redacted]

Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Rudolf SZNAJDER

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE ODDZIAŁU WYDZIELONEGO I TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO W NATARCIU PUŁKU I DYWIZJI

Wykład

WARSZAWA LISTOPAD 1979

21

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

[redacted]

Egz. Nr 1

Ppłk dypl. Rudolf SZNAJDER

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE ODDZIAŁU WYDZIELONEGO I TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO W NATARCIU PUŁKU I DYWIZJI

Wykład

WARSZAWA LISTOPAD 1979

A K A D E M I A S Z T A B U G E N E R A L N E G O W P

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

[redacted]

Egz. nr ... 1

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI OGÓLNEJ

płk doc. dr Ryszard GAJDA

ORGANIZACJA I DZIAŁANIE ODDZIAŁU WYDZIELONEGO I TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO W NATARCIU PUŁKU I DYWIZJI

W y k ł a d

Opracował:
ppłk dypl. Rudolf SZNAJDER

WARSZAWA LISTOPAD 1979 r.

Plan wykładu

Wstęp

I. ZASADY OGOLNE DZIAŁAŃ ODDZIAŁU WYDZIELONEGO W NATARCIU

1. Rola oddziału wydzielonego i warunki jego wysłania.
2. Skład, ugrupowanie i zadania OW.

II. ORGANIZACJA DZIAŁAŃ OW

1. Właściwości pracy dowódcy nad organizacją działań.
2. Organizacja dowodzenia.

III. WŁASCIWOSCI PROWADZENIA DZIAŁAŃ PRZEZ OW

IV. ORGANIZACJA I DZIAŁANIE TAKTYCZNYCH DESANTOW SMIGŁOWCOWYCH

1. Rola, zadania i zasady działań taktycznych desantów śmigłowcowych.
2. Właściwości organizacji działań.
3. Prowadzenie działań po wylądowaniu.

Zakończenie

Załączniki: 1. Wykaz literatury do samodzielnego studiowania
2. Wykaz pomocy, które mogą być wykorzystane w czasie wykładu.

WSTĘP

1. Sprawy organizacyjne

a/ Z tematyką tego wykładu spotkacie się w ćwiczeniach głównych i doskonalących, zwłaszcza na obozie zimowym w ćwiczeniach nr 109 i 110; w ćwiczeniach z wykorzystaniem pociągu i ćwiczeniach szkieletowych.

b/ Podstawowa literatury do samodzielnego studiowania - załącznik 1

c/ plan wykładu.

2. Skuteczna i manewrowa walka wymaga zgrania dwóch zasadniczych atrybutów walczących wojsk: siły ognia i ruchliwości. Siła ognia najczęściej wygrywała w rywalizacji z ruchliwością ze względów czysto technicznych. Jednym z czynników potęgujących ruchliwość i manewrowość wojsk na szczeblach taktycznych stały się oddziały wydzielone /OW/, które były powszechnie stosowane już w drugiej wojnie światowej.

Ważne miejsce w stosowaniu oddziałów wydzielonych zajmują doświadczenia Armii Radzieckiej, która używała je głównie do opanowania ważnych obiektów oraz do paraliżowania ruchów podchodzących odwodów nieprzyjaciela /przykład z literatury/.

Konflikty zbrojne po drugiej wojnie światowej dostarczają również wielu przykładów użycia i działania OW. W czasie wojny izraelsko-arabskiej w 1967 r. wojska izraelskie po przełamaniu obrony szybkimi działaniami opanowywały ważne obiekty na tyłach przeciwnika, uniemożliwiając w ten sposób wycofanie jego wojsk. Np. w działaniach bojowych na Synaju szybkie opanowanie przez OW rejonów EL-Arish i Bir Gifgafa spowodowało odcięcie dróg

odwrotu wojskom arabskim w kierunku na Suez i Kantarę. Wymownym przykładem znaczenia tego typu działań w warunkach współczesnych może być opanowanie przez OW i desant powietrzny przyczółka na zachodnim brzegu Kanału Sueskiego podczas wojny arabsko-izraelskiej w 1974 r.

Współcześnie pod pojęciem "oddział wydzielony" rozumieć należy:, celowo, często doraźnie wydzielone i odpowiednio przygotowane siły i środki z pułku lub dywizji, przeznaczone do wykonania specjalnych zadań bojowych w znacznym oddaleniu od sił głównych, ale na ich korzyść, stosując sobie tylko właściwe formy walki.

Oddziały wydzielone mogą być organizowane w natarciu i obronie; ich zadania będą wynikały bezpośrednio z zadań bojowych wojsk. Szczególnego znaczenia nabiera stosowanie OW w natarciu /paragraf z regulaminu walki/.

I. ZASADY OGOLNE DZIAŁAŃ ODDZIAŁU WYDZIELONEGO W NATARCIU

1. Rola oddziału wydzielonego i warunki jego wysłania.

Użycie przez walczące strony jądrowych środków walki powoduje tak radykalne zmiany sytuacji taktyczno-operacyjnej, że określenie roli i znaczenia oddziału wydzielonego wymaga chociażby krótkiej analizy jej charakteru.

Współczesne operacje będą znacznie różnić się od operacji ostatniej wojny, zarówno w sposobach jak i formach prowadzenia działań bojowych. W minionych wojnach rozbicie poszczególnych zgrupowań przeciwnika osiągane było jedynie poprzez bezpośrednie starcie sił żywych. Wymagało to określonego czasu. Obecnie użycie broni jądrowej ten skutek pozwala osiągnąć prawie natychmiast.

Zmieniła się również istota manewru. W ostatniej wojnie manewr wyrażany był przede wszystkim ruchem wspieranym i wykorzystywanym przez ogień. Współcześnie idea manewru zawarta jest w potędze ognia jądrowego, którego rezultaty w maksymalnym stopniu powinny być wykorzystywane przez ruch. Nadążenie ruchu za ogniem, szczególnie jądrowym staje się dziś naczelną zasadą działań zaczepnych.

Dlatego też działania bojowe przebiegać będą błyskawicznie, na dużych przestrzeniach ale nierównomiernie. Na niektórych kierunkach pułki i dywizje wykorzystując efekty uderzeń jądrowych, rozwijać będą działania w głąb. Na innych, szczególnie tam, gdzie nieprzyjaciel wykona silne uderzenia jądrowe, konieczna będzie obrona lub wycofanie. W toku operacji, wskutek szybkich zmian sytuacji często trzeba będzie zmieniać kierunki głównych uderzeń, a w rejonach porażeń działania prowadzić takimi sposobami, których poprzednio nie przewidywano.

Duży rozmach przestrzenny działań bojowych zapewniają przede wszystkim możliwości wojsk w jednoczesnym obezwładnieniu nieprzyjaciela na dużą głębokość. W minionej wojnie środki ogniowe obezwładniały nieprzyjaciela na głębokość 10-15 km. Obecnie zaś mogą obezwładniać go na dziesiątki i setki kilometrów. Praktycznie na całą głębokość taktycznego i operacyjnego ugrupowania. Zatem siła i głębokość uderzenia jądrowego odgrywają decydującą rolę. Uderzenia jądrowe dezorganizują cały system obrony nieprzyjaciela, silnie działając na psychikę jego wojsk i stwarzają przesłanki dla przeprowadzenia głębokiej operacji o decydujących celach w krótkim czasie. Tak więc porażenie przeciwnika bronią jądrową oraz innymi rodzajami ognia jest jednym z podstawowych warunków osiągnięcia

celów operacji zaczepnych w jak najkrótszym czasie. Ostateczny cel operacji realizować będą jednak zgrupowania bojowe wojsk lądowych. One to wykorzystując rezultaty ognia jądrowego, likwidować będą ocalałe siły nieprzyjaciela.

Dlatego też wszelkie zabiegi prowadzące do zwiększenia ruchliwości wojsk lądowych stają się logiczną koniecznością nadążania zgrupowań uderzeniowych za ogniem jądrowym. Oddziały wydzielone niewątpliwie będą tę rolę spełniać.

Współczesne pole walki stwarza przesłanki do szerokiego działania oddziałów wydzielonych organizowanych przez związki taktyczne, które powinny prowadzić natarcie w dużym tempie. Wynika to z konieczności jak najszybszego wykonania zadań, a współczesna struktura organizacyjna i możliwości bojowe wojsk umożliwiają osiągnięcie tego celu.

Na tempo działań wpływa również odporność określonych oddziałów czy związków taktycznych na uderzenia jądrowe, zdolność poruszania się po bezdrożach, pokonywanie stref skażeń, przeszkód wodnych, jak również niedogodnych warunków terenowych.

W czasie drugiej wojny światowej pododdziały czy oddziały, które wyznaczono do działań jako oddziały wydzielone otrzymywały, kosztem innych oddziałów, samochody i czołgi zapewniające im możliwości szybkiego działania, a więc były one szybsze w działaniu niż pozostałe jednostki walczące, które w większości działały pieszo. Dziś każdy batalion, pułk zmechanizowany czy czołgów jest wszechstronnie wyposażony w sprzęt potrzebny do szybkiego działania i prowadzenia skutecznej walki. W tym świetle szybkość działania oddziału wydzielonego zależeć będzie jedynie od warunków terenowych i sytuacji pola walki.

Najdogodniejsze warunki do działania oddziałów wydzielonych powstaną wówczas gdy:

- nieprzyjaciel na określonych kierunkach zostanie obezwładniony do tego stopnia, że jego opór będzie mało skuteczny;
- na kierunku działania oddziału wydzielonego zostały rozbite względnie zaangażowane na innych kierunkach odwody nieprzyjaciela;
- w ugrupowaniu nieprzyjaciela istnieją luki i otwarte skrzydła;
- system obrony nieprzyjaciela został naruszony uderzeniami jądrowymi i ogniem innych środków.

Oddział wydzielony może być wysłany w różnej fazie prowadzenia natarcia, a więc w toku przełamywania, w pościgu, a także przed nawiązaniem boju spotkaniowego.

W toku przełamywania może być wysłany:

- przy silnym obezwładnieniu całego pasa obrony nieprzyjaciela, kiedy siły pierwszego rzutu dywizji rozbiły pododdziały nieprzyjaciela w czołowych punktach oporu;
- przy silnym obezwładnieniu drugiej i trzeciej pozycji głównego pasa obrony nieprzyjaciela i przełamaniu pierwszej i drugiej pozycji przez pierwszy rzut dywizji;
- po przełamaniu przez dywizję głównego pasa obrony nieprzyjaciela.

Najczęściej oddział wydzielony wysyła się w toku dołamywania lub po przełamaniu głównego pasa obrony, bowiem wówczas zaistnieją najdogodniejsze warunki działania. W takich warunkach oddział wydzielony powinien działać w dużym tempie, które osiąga się poprzez wykorzystanie skutków ognia, właściwości terenu, luki w ugrupowaniu nieprzyjaciela i unikaniu starć z jego siłami.

Jeśli w czasie natarcia zaistnieją warunki przejścia do pościgu zwłaszcza równoległego wysyła się oddział wydzielony, który

unikając walki z nieprzyjacielem wyprzedza jego wycofujące się siły, opanowuje dogodne rubieże i nie dopuszcza do dalszego wycofania się i organizowania obrony stwarzając warunki do całkowitego rozbicia jego sił.

W boju spotkaniowym oddział wydzielony wysyła się z reguły przed jego rozpoczęciem do uchwycenia dogodnych rubieży dla rozwinięcia sił głównych. W niektórych wypadkach oddział wydzielony może być wysłany dla odcięcia lub wzbronienia podejścia kolejnych sił nieprzyjaciela na kierunku nawiązania boju spotkaniowego.

2. Skład, ugrupowanie i zadania OW

Oddział wydzielony może spełniać swą rolę tylko wówczas, gdy jego skład organizacyjny i wyposażenie zapewnią mu szybkie dotarcie do obiektu działań oraz możliwość prowadzenia samodzielnej walki przez określony czas.

Pułk jako oddział wydzielony powinien być zdolny do rozbicia sił nieprzyjaciela zaangażowanych bezpośrednio dla utrzymania obiektu, zorganizowania skutecznej obrony okrężnej z zachowaniem silnego odwodu, który mógłby się przeciwstawić atakującym siłom nieprzyjaciela do czasu podejścia sił głównych dywizji.

Pułk zmechanizowany w natarciu może wysłać jeden oddział wydzielony w sile wzmocnionego batalionu, a w wyjątkowych wypadkach wzmocnionej kompanii, pułk czołgów - do dwóch kompanii czołgów.

Dywizja wysyła jeden - dwa oddziały wydzielone w sile pułku lub wzmocnionego batalionu, które działają na głównych kierunkach dla opanowania najważniejszych obiektów czy rubieży.

OW w sile wzmocnionej kompanii wysyła się zazwyczaj na kierunkach drugorzędnych.

Z OW ściśle współdziałają organa rozpoznawcze dywizji i pułków pierwszorzutowych dostarczając dane o sile i środkach oraz kierun-

kach działania nieprzyjaciela.

Pułk zmechanizowany wyznaczony do działania jako OW może otrzymać:

- dywizjon artylerii haubic lub rakietowej;
- do dywizjonu artylerii przeciwpancernej;
- do pułku artylerii przeciwlotniczej;
- kompanię saperów;
- kompanię desantowo-przeprawową /w przypadku forsowania przeszkody wodnej/.

Ponadto jego działanie może wspierać eskadra IMB lub IMSz oraz ogień artylerii dywizji.

Batalion piechoty może otrzymać:

- 1-2 kompanie czołgów;
- baterię artylerii haubic;
- baterię artylerii przeciwpancernej;
- baterię artylerii przeciwlotniczej;
- pluton saperów;
- drużynę rozpoznania skażeń.

Kompania piechoty może otrzymać:

- 1-2 plutony czołgów;
- do baterii moździerzy;
- 1-2 drużyny saperów;
- drużynę rozpoznania skażeń.

Oddział wydzielony organizowany przez pułk czołgów może się składać z:

- 1-2 kompanii czołgów;
- 1-2 plutonów piechoty;
- 1-2 drużyn saperów;
- drużyny rozpoznania skażeń.

Ugrupowanie oddziału wydzielonego w każdym przypadku będzie zależało od:

- warunków przejścia oddziału wydzielonego przez ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela na przednim skraju obrony;
- warunków terenowych na kierunku działania oddziału wydzielonego - w szczególności drożni;
- przewidywanego przeciwdziałania nieprzyjaciela;
- składu oddziału wydzielonego.

W zależności od składu bojowego oraz możliwości przejścia w głąb ugrupowania nieprzyjaciela OW może działać po jednej lub dwóch drogach. OW w składzie kompanii, batalionu z reguły działać będzie po jednej drodze, natomiast pułk z uwagi na długość kolumny powinien działać po dwóch drogach.

Ugrupowanie oddziału wydzielonego w toku działań w głębi obrony nieprzyjaciela, przed podejściem do nakazanego obiektu /rubieży/, jest podobne do ugrupowania marszowego i składa się z:

- organów rozpoznawczych /SPR lub PR/;
- ubezpieczenia /czołowe, boczne i tylne/;
- sił głównych OW;
- rzutu tyłowego.

Artyleria przeciwpancerna powinna być zawczasu przydzielona do pododdziałów i działać w ich ugrupowaniu.

Artyleria przeciwlotnicza powinna być ugrupowana plutonami wzdłuż całej kolumny z takim wyliczeniem, aby mogła swoim ogniem osłonić całość sił głównych OW.

Pododdziały wojsk inżynieryjnych przydziela się do ubezpieczenia czołowego i pododdziałów w siłach głównych.

Większość tyłów włącza się bezpośrednio do pododdziałów w kolumnie sił głównych.

Ugrupowanie bojowe OW w czasie ataku obiektu, który jest celem działania, może przybrać różne formy, w zależności od składu OW i sił nieprzyjaciela, w zasadzie jednak będzie ono nosiło cechy ugrupowania podczas natarcia z marszu.

Po opanowaniu obiektu /rubieży/ OW przyjmuje ugrupowanie obronne stosowane szczególnie w obronie okrężnej, skupiając główny wysiłek na najbardziej zagrożonych kierunkach. Z zasady będzie to ugrupowanie jednorzutowe, z silnym odwodem.

Zadania OW we współczesnych warunkach znacznie się zwiększyły. Jest to uwarunkowane dynamicznością walki i jej rozmachem. Jednym z ważniejszych zadań jest wzbronienie napływu sił nieprzyjaciela w rejon uderzeń ogniowych i umożliwienie wykorzystania tych skutków wojskom własnym. Działając na tyłach nieprzyjaciela OW ma możliwości wykrycia, rozpoznania i niszczenia punktów elaboracji rakiet, składów broni specjalnej, stanowisk dowodzenia i organów zaopatrywania. Opanowanie na czas lotnisk nieprzyjaciela pozwala OW obezwładnić system dowodzenia lotnictwem.

Najbardziej typowym zadaniem OW w natarciu dywizji będzie opanowanie ważnych pod względem taktycznym obiektów i utrzymanie ich do czasu podejścia sił głównych. W tym celu OW mogą opanować /samodzielnie lub wspólnie z taktycznym desantem śmigłowcowym/:

- przeprawy na przeszkodach wodnych lub rejony dogodne do ich organizacji;
- urządzenia hydrotechniczne;
- przesmyki między jeziorami, przełęcze i przejścia górskie;
- ważne węzły komunikacyjne /drogowe i kolejowe/;
- dominujące wzniesienia;
- przejścia w zaporach z minami jądrowymi;
- dogodne przejścia między kompleksami lasów, strefami skażeń i zniszczeń, zalewów, pożarów itp.

Obok wymienionych zadań OW może być wysłany również do zwalczania sił i środków znajdujących się w głębi ugrupowania nieprzyjaciela i spełniających istotną rolę w systemie jego obrony. Mogą to być: środki przenoszenia broni jądrowej, zgrupowanie artylerii, stanowiska dowodzenia, urządzenia tyłowe, siły i środki walki radioelektronicznej, elementy systemu OPL i inne ważne obiekty.

Realizując tę grupę zadań wykorzystuje się OW do działań rajdowych, których głównym celem jest niszczenie określonych obiektów. Organizacja OW do działań rajdowych nie odbiega od podanych poprzednio zasad, z tym jednak, że OW powinien być organem stosunkowo niewielkim o dużej manewrowości i sile ognia.

W ramach działań rajdowych OW może również w końcowym etapie realizować zadania polegające na opanowaniu i utrzymaniu ważnych rubieży /rejonów/ wspólnie z desantem śmigłowcowym lub samodzielnie. Stąd też skład i ugrupowanie OW do działań rajdowych zależeć będzie głównie od: charakteru zadania /w tym liczby obiektów do niszczenia/, możliwości oddziaływania nieprzyjaciela, warunków terenowych i sytuacji pola walki.

Biorąc pod uwagę powyższe czynniki można wyróżnić trzy główne sposoby działań rajdowych, a mianowicie:

1. Przenikanie na tyły ugrupowania nieprzyjaciela, niszczenie jego obiektów na określonym kierunku, z reguły równoległym do przebiegu linii frontu i ponowne przekroczenie rubieży styczności walczących wojsk. Sposób ten jest typowy w obronie dywizji. W natarciu natomiast może być stosowany podczas odpierania przeciwuderzeń przez dywizję.
2. Przenikanie na tyły nieprzyjaciela z jednoczesnym przesuwaniem się w głąb jego ugrupowania obronnego i niszczeniem obiektów na określonym kierunku. W końcowej fazie OW może otrzymać zadanie opanowania obiektu samodzielnie lub wspólnie z desantem śmigłowcowym i utrzymania go do czasu podejścia sił głównych dywizji.

Ten sposób działania OW jest typowy, stosowany w natarciu dywizji na jej kierunku głównego uderzenia.

3. Wyjście OW w określony rejon na tyłach nieprzyjaciela i zwalczanie w nim nakazanych obiektów do czasu podejścia sił głównych dywizji. Jest to typowe działanie polegające często na całkowitym rozbiciu sił nieprzyjaciela, na które zostały wykonane silne uderzenia ogniowe.

Tym sposobem działa również OW i desant taktyczny podczas opanowania obiektów bronionych przez nieprzyjaciela.

We współczesnych warunkach istnieją realne możliwości prowadzenia działań rajdowych w wymiarze lądowo-powietrznym. OW może zatem składać się z sił i środków działających na lądzie oraz sił i środków uderzających z powietrza /śmigłowce szturmowe i desant śmigłowcowy/.

Prowadzenie działań rajdowych przez oddziały wydzielone jeest problematyką aktualnie rozpatrywaną w wojskach. Zarówno opracowania teoretyczne jak i ćwiczenia praktyczne mają na celu wypracowanie takich form, sposobów i metod działań rajdowych, by stały się one działaniami powszechnie stosowanymi tam, gdzie wymaga tego sytuacja pola walki.

II. ORGANIZOWANIE DZIAŁAŃ OW

1. Właściwości pracy dowódcy nad organizacją działań

Sposób i zakres pracy dowódcy nad organizacją działań OW jest uzależniony w decydującej mierze od dwóch czynników: warunków położenia i posiadanego czasu.

Jeśli OW będzie organizowany zawczasu, praca dowódcy będzie przebiegać w bardziej dogodnych warunkach i w dłuższym czasie. Natomiast, gdy OW otrzyma zadanie w toku natarcia dywizji /zwłaszcza gdy wyznacza się go ze składu pierwszego rzutu/ wtedy praca dowódcy będzie

przebiegać w nader złożonych warunkach i ograniczonym czasie.

Niezależnie od warunków decyzję dowódca podejmuje-poprzez analizę zadania i ocenę położenia - w zasadzie wyłącznie z mapy. Szczególnej wnikliwości wymaga ocena położenia, a zwłaszcza nieprzyjaciela i terenu.

Ocenę nieprzyjaciela dowódca powinien przeprowadzić głębiej i w szerszym zakresie niż zazwyczaj. Głównymi obiektami zainteresowania powinny być środki napadu jądrowego oraz odwody nieprzyjaciela, one bowiem będą stanowiły główne zagrożenie.

Teren będzie drugim podstawowym elementem decydującym o możliwościach wykonania zadania. Zasadniczy czynnik w działaniu OW, to zdecydowany i szybki ruch, który może być spotęgowany lub ograniczony przez warunki terenowe. Wnikliwa i umiejętna ocena terenu w powiązaniu z możliwym oddziaływaniem nieprzyjaciela pozwala na przyjęcie najbardziej celowego sposobu działania. Dowódca powinien ocenić miejsce wejścia do działań oraz drożnię na kierunku działania; trudnodostępne odcinki i rejony, kierunek ich obejścia i sposób pokonania; drogi obejścia silnych punktów oporu i odcinki skażone; dogodne i możliwe kierunki działania odwodów nieprzyjaciela; przedsięwzięcia w zakresie rozpoznania nieprzyjaciela i terenu.

W decyzji dowódca określa miejsce i sposób wprowadzenia OW do działań, kierunek i drogi przesunięcia, ugrupowanie, sposób opanowania i utrzymania nakazanego rejonu /obiektu, rubieży/ oraz zadania dla pododdziałów i innych elementów ugrupowania.

Stawiając zadania bojowe dowódca kieruje się ogólnie przyjętą formą, lecz wkłada w nią treść odpowiednią dla OW, a mianowicie:

- w wiadomościach o nieprzyjacielu zwraca uwagę na dane o środkach napadu jądrowego i odwodach;

- w zadaniu dla pododdziałów podaje: kierunek i ewentualnie rubież wejścia do działań, drogi marszu, miejsce w ugrupowaniu, obiekt do opanowania, czas i sposób jego utrzymania.

Treść zadań dla pododdziałów, gdy organizuje się OW w trakcie walki, mieści w sobie podstawowe dane o współdziałaniu, w których powinny znaleźć miejsce informacje dotyczące:

- rodzaju czynności i sposobu ich wykonania przez szczebel nadrzędny w zakresie stworzenia warunków dla OW celem zorganizowanego wejścia i skutecznego działania, zwłaszcza sposób oddziaływania bronią jądrową;
- sposób współdziałania z rozpoznaniem działającym w przodzie, sąsiednimi OW oraz desantami powietrznymi;
- sposób działania w wypadku zetknięcia się z nieprzyjacielem w czasie przesuwania się do obiektu;
- sposób działania w celu opanowania obiektu w wypadku gdy ten zajęty jest przez nieprzyjaciela;
- sygnały współdziałania.

2. Organizacja dowodzenia

System dowodzenia powinien zapewnić dowódcy OW niezawodne kierowanie wszystkimi elementami ugrupowania oraz utrzymanie łączności z przełożonym i sąsiadami. Organizatorem dowodzenia jest szef sztabu. Dowodzenie w okresie marszu jak i w czasie walki o zdobycie i utrzymanie obiektu jest realizowane głównie ze stanowiska dowodzenia. Jednak należy mieć na uwadze konieczność stworzenia możliwości dowodzenia przez dowódcę z punktu obserwacyjnego, szczególnie jeśli OW jest w sile pułku. Celowym jest by dowódca do chwili wejścia OW do działań znajdował się na stanowisku dowodzenia przełożonego, skąd ma możliwość śledzenia rozwoju sytuacji i zmian zachodzących w ugrupowaniu nieprzyjaciela. Sztab pułku /bata-

lionu/ powinien w okresie marszu znajdować się na czele sił głównych, a w czasie walki o zdobycie obiektu i jego utrzymanie między pierwszym a drugim rzutem lub odwodem.

Wyjazdy dowódcy na punkt obserwacyjny w kolejnych etapach działań są uzasadnione tylko koniecznością bezpośredniej ingerencji na przebieg działań w danym rejonie. Przez cały czas działań OW na stanowisku dowodzenia powinien przebywać szef sztabu.

Podstawą systemu dowodzenia jest łączność radiowa. W marszu do obiektu, mając na uwadze konieczność maskowania działań, łączność radiową powinna być wykorzystana tylko do przekazywania krótkich zakodowanych sygnałów.

III. WŁASCIWOSCI PROWADZENIA DZIAŁAŃ

Przekroczenie rubieży styczności przez OW wymaga stworzenia takich warunków, by nie zachodziła potrzeba angażowania jego sił już na początku działania. Najistotniejsze jest osłabienie aktywnego oddziaływania sił powietrznych i naziemnych nieprzyjaciela na kierunku przyszłego działania. Luka w obronie nieprzyjaciela na kierunku działania może być wytworzona przez uderzenia jądrowe lub działanie sił głównego zgrupowania. Jednak najbardziej dogodne wejście do walki stwarzają skutki zmasowanych uderzeń jądrowych.

W warunkach bez użycia broni jądrowej wejście do walki OW wspiera się ogniem artylerii i lotnictwa. Przedsięwzięcie to nie odbiega od zasad zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugich rzutów.

OW wchodzi do walki w ugrupowaniu bojowym lub marszowym w przewidywaniu boju spotkaniowego. Sposób przyjęcia właściwego ugrupowania podyktowany jest stopniem obezwładnienia obrony nieprzyjaciela

Na czele OW działają organa rozpoznawcze. Niezależnie od tego, czy na jego kierunku lub skrzydłach działają organa rozpoznawcze wyższego szczebla, powinien on prowadzić rozpoznanie własnymi siłami.

Ewentualne grupy nieprzyjaciela na kierunku działania OW zwalczane są przez ubezpieczenia, siły główne nie wdając się w walkę obchodzą punkty oporu.

Rozwijanie do walki o opanowanie nakazanego obiektu zależeć będzie od charakteru obiektu, jego obrony i siły nieprzyjaciela. W zasadzie pierwszą walkę nawiążą organa rozpoznawcze i awangarda /szpica/. Kolejne siły OW angażowane będą w zależności od potrzeb Oddział wydzielony zazwyczaj uderzał będzie swym silnym pierwszym rzutem, zaś drugi rzut /odwód/ zachowany zostanie do potęgowania walki, uderzenia w skrzydło i t.p.

Po opanowaniu obiektu OW natychmiast organizuje jego obronę. Obrona obiektu może być realizowana różnymi sposobami, a mianowicie:

- obrona okrężna, bezpośrednia wokół obiektu;
- działanie na przedpolu ochranianego obiektu głównymi siłami;
- działania na przedpolu i obrona bezpośrednia obiektu.

Każdy z tych sposobów stosowany będzie w zależności od konkretnej sytuacji bojowej i warunków terenowych.

Obronę okrężną obiektu organizuje się wtedy, kiedy nie ma możliwości wyjścia na przedpole. Wówczas najkorzystniej jest częścią sił zapewnić utrzymanie punktów oporu obrony okrężnej a z pozostałych sił utworzyć odwód /drugi rzut/ do działań manewrowych w rejonie obiektu. W takim przypadku siły manewrowe rozmieszcza się poza bezpośrednią obroną obiektu w celu zmniejszenia

skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela. Sposób ten może być stosowany przy obronie obiektu o charakterze punktowym i funkcjonalnym znaczeniu /np. most/.

Działanie całością sił OW na przedpolu obiektu odnosić się może raczej do walki o utrzymanie ważnej rubieży terenowej, która zazwyczaj będzie ostatnią rubieżą obrony. Taki sposób działania OW jest możliwy szczególnie wtedy, gdy nie zachodzi obawa utracenia obiektu przez działanie nieprzyjaciela z zaskoczenia lub jego zniszczenia przez siły dywersyjne lub desantowe.

W określonych warunkach najtrwalsza obrona opanowanego obiektu wyraża się w połączonych działaniach, polegających na bezpośrednim utrzymaniu obiektu i prowadzeniu działań manewrowych na jego przedpolach. Będzie on nawet konieczny przy organizacji obrony bez dostatecznej ilości czasu i kiedy walka przewidywana jest na dłuższy czas, niż pozwalają na to możliwości OW. Jednak główny ciężar walki powinien spoczywać na działaniach opóźniających na podejściach do obiektu. Tak więc sposób walki o uchwycenie i utrzymanie obiektu będzie ściśle związany z charakterem obiektu i możliwościami OW.

IV. ORGANIZACJA I DZIAŁANIE TAKTYCZNYCH DESANTÓW ŚMIGŁOWCOWYCH

1. Rola, zadania i zasady działań taktycznych desantów śmigłowcowych

Potrzeby wynikające ze współczesnego pola walki określiły desantom taktycznym szczególną rolę, wyznaczając im stałe miejsce wśród elementów ugrupowania bojowego, a rozwój środków transportu powietrznego spowodował, że mogą one być stosowane powszechnie i masowo.

Ze względu na szczególny sposób dostawania się na pole walki z powietrza, desanty taktyczne dysponują dużą prędkością. Przenoszą one walkę w głąb ugrupowania szybciej niż wojska wykorzystujące naziemne środki ruchu. Jednakże desanty pozbawione po wylądowaniu wozów bojowych stają się znacznie mniej ruchliwe i odporne na zorganizowane przeciwdziałanie nieprzyjaciela. Dlatego też do rejonu działań desantu wysyła się oddziały wydzielone.

Biorąc pod uwagę obecne możliwości przerzutu pododdziałów ogólnowojskowych, można przyjmować, że taktyczne desanty śmigłowcowe celowo będzie planować do wykonywania następujących zadań:

- wykorzystania skutków uderzeń jądrowych wykonywanych zwłaszcza na odwody nieprzyjaciela w celu całkowitego ich zniszczenia;
- niszczenia środków przenoszenia broni masowego rażenia oraz składów jej przechowania;
- opanowania i utrzymania lotnisk dla potrzeb własnego lotnictwa;
- opanowania i utrzymania szczególnie ważnych obiektów taktycznych /rubieży, rejonów/ takich jak: przeprawy, przesmyki, węzły dróg i t.p;
- opanowania odcinków lądowania desantu morskiego lub wykonania zadań oddziałów obejścia w górach;
- dezorganizacji dowodzenia i pracy tyłów nieprzyjaciela, a w niektórych wypadkach uniemożliwienia wysadzenia desantów taktycznych nieprzyjaciela.

Działania desantowe są szczególną formą działań bojowych i obejmują: załadowanie desantu do śmigłowców, przerzut do rejonu desantowania, lądowanie i prowadzenie działań bojowych.

W celu załadowania desantu do śmigłowców wyznacza się rejon załadowania, który powinien być poza zasięgiem ognia artylerii i pola radiolokacyjnego wykrywania.

Dla sprawnego załadowania należy zawczasu przygotować rejon załadowania, pododdziały wyznaczone do desantowania, śmigłowce oraz zapewnić osłonę przeciwlotniczą. W rejonie tym urządza się lądowiska i pojedyncze płaszczyzny przyziemiania, które na kilka minut przed przylotem śmigłowców odpowiednio się oznacza. Desantowane pododdziały dzieli się na zgrupowania, a te z kolei do załadowania na poszczególne śmigłowce. Skład poszczególnych zgrupowań zależy od wyznaczonego im zadania. Podział zgrupowania na śmigłowce nie może być przypadkowy. Należy przestrzegać zasady rozdziału: dowództwa, żołnierzy poszczególnych specjalności i środków materiałowych tak, aby w razie zestrzelenia niektórych śmigłowców w czasie przelotu, pododdziałom desantowym nie zabrakło jakiejś specjalności, rodzaju środka walki lub zaopatrzenia.

W celu wykonania wszystkich czynności organizacyjnych wyznacza się pododdziałom desantowym rejon wyjściowy, z którego udają się one w odpowiednim czasie wraz ze sprzętem do rejonu załadowania. Rejonem wyjściowym jest zazwyczaj rejon dotychczasowego rozmieszczenia pododdziału desantowego w ugrupowaniu wojsk własnych.

Aby maksymalnie skrócić czas załadowania, celowo jest ładować w pierwszej kolejności sprzęt, a po jego umocowaniu środki materiałowe i poszczególnych żołnierzy. Dla orientacji czas załadowania wynosi np.: moździerza 120 mm i 6 skrzyń z amunicją przy pomocy 6 ludzi - 9 minut /6 minut ładowanie, 3 minuty umocowanie/; haubicy 122 mm przy pomocy 8 ludzi - 14 minut /8 minut ładowanie, 6 minut umocowanie/.

<u>Przerzut desantu do rejonu lądowania</u> odbywa się w określonej kolumnie po wyznaczonej trasie, zgodnie z zawczasu ustalonym sposobem. Wybór trasy i sposoby przelotu zależą od stopnia przeciwdzia-

łania systemu OPL nieprzyjaciela, możliwości techniczno-nawigacyjnych śmigłowców oraz warunków terenowych. Trasa powinna być względnie prosta, przebiegać przez wyraźne obiekty orientacyjne i nad terenem utrudniającym prowadzenie ognia do śmigłowców. Dobrą obserwację zapewnia wysokość lotu w granicach 100-500 m nad ziemią.

Przelot desantu poprzedza się obezwładnieniem środków OPL nieprzyjaciela na całej trasie ogniem artylerii i lotnictwa, a ponadto bezpośrednio na 5-10 minut przed przelotem, śmigłowce szturmowe w ramach wsparcia desantu niszczą rozpoznane cele na odległość ich zasięgu. I tak: broń maszynową w pasie 2 km; działka małego kalibru - 2,5 km; artylerię przeciwlotniczą - 10 km. Obok obezwładnienia środków OPL nieprzyjaciela stosuje się również manewr śmigłowcami polegający na zmienianiu prędkości, wysokości i kierunku lotu. Podczas przelotu w strefie ognia pocisków rakietowych typu Hawk zmniejsza się prędkość poniżej 108 km/godz lub obniża pułap lotu poniżej 100 m, wówczas unika się możliwości rażenia; natomiast pociski typu Nike Herkules, jak wiadomo, mogące razić cele od wysokości 1500 m wzwyż, w tym wypadku nie zagrażają.

Należy także brać pod uwagę możliwość oddziaływania uzbrojonych śmigłowców nieprzyjaciela. Walkę z nimi podejmują śmigłowce szturmowe na takiej samej zasadzie jak samolot myśliwski z samolotem myśliwskim.

W rejonie działania desantu lub w jego pobliżu wybiera się <u>rejon lądowania</u> /główny i zapasowy/ który powinien:

- zapewniać niezbędną liczbę lądowisk;
- być łatwy do umiejscowienia z powietrza;
- zapewnić szybkie rozładowanie desantu i osiągnięcie gotowości do działań;

- umożliwić zorganizowanie skutecznego ubezpieczenia ze wszystkich stron.

W rejonie lądowania wybiera się po jednym lądowisku na grupę /eskadrę/. Odległość lądowisk od obiektu działań uzależniają warunki terenowe i możliwości przeciwdziałania nieprzyjaciela.

Lądowanie desantu poprzedza się ogniowym przygotowaniem, po którym na 5-10 minut przed lądowaniem sił głównych wysyła się grupę zabezpieczenia z zadaniem rozpoznania rejonu lądowania, oznakowania lądowisk oraz ich ubezpieczenia. Powinna ona być przygotowana do współdziałania w rejonie lądowania z organami rozpoznania, mieć możliwość kierowania ogniem artylerii oraz naprowadzania własnego lotnictwa uderzeniowego.

Po wylądowaniu sił głównych desantu w pierwszej kolejności wyładowują się grupy osłony, które wzmacniają ubezpieczenie. Szybko należy rozwinąć środki OPL. Pozostałe siły desantu przystępują natychmiast do rozładowania sprzętu i środków materiałowych. Czas rozładowania sprzętu, ze względu na groźbę przeciwdziałania, powinien być maksymalnie krótki. Dla orientacji możliwości rozładowania moździerza 120 mm i 6 skrzyń z amunicją przy pomocy 6 ludzi wynosi 5 minut /3 minuty odwiązanie; 2 minuty wyładowanie/, a haubicy 122 mm przy pomocy 8 ludzi 8 minut /5 minut odwiązanie, 3 minuty wyładowanie/.

Po wylądowaniu i wyładowaniu sprzętu pod osłoną ubezpieczeń, dowódcy grup /pododdziałów/ zbierają podwładnych i po złożeniu dowódcy desantu meldunku o stanie precyzują zadania w terenie i przystępują niezwłocznie do ich wykonania.

2. Właściwości organizacji działań desantu

Planowanie użycia desantów śmigłowcowych dokonuje się w sztabie armii z uwagi na to, że armia dysponuje pułkiem śmigłowców transportowych. Często jednak dowódca armii przydziela określonej dywizji pułk śmigłowców i wówczas organizatorem działań desantu jest dowódca dywizji.

Dowódca organizujący działanie desantu w okresie przygotowawczym jest zobowiązany do:

- wydzielenia niezbędnych sił i środków potrzebnych dla wzmocnienia desantu oraz jego osłony przed uderzeniami z powietrza;
- określenia rejonu załadowania i lądowania oraz tras i sposobu przelotu z podaniem czasu lądowania;
- rozpoznania rejonu lądowania i działań pod kątem możliwości lądowania, jak i oceny sił nieprzyjaciela w przewidywanym rejonie i obszarach do niego przyległych;
- postawienia zadań dowódcy desantu, dowódcy śmigłowców, wojskom rakietowym i artylerii oraz lotnictwu;
- zorganizowania współdziałania na korzyść desantu z wojskami wykorzystującymi jego działanie oraz z oddziałem wydzielonym przeznaczonym do połączenia się z desantem;
- zorganizowania łączności dowodzenia i współdziałania.

W zadaniu dla dowódcy desantu dowódca dywizji powinien określić

- skład desantu, jego wyposażenie i wzmocnienie;
- rejon lądowania, ocenę działań nieprzyjaciela i zadania jakie ma wykonać desant oraz czas lądowania i działania po wylądowaniu;
- rejon załadowania desantu, gotowość do startu i sposób przelotu śmigłowców;
- zadania innych rodzajów wojsk wykonywane na korzyść desantu w poszczególnych okresach działania;

- sposób połączenia się OW lub wojsk nacierających;
- sposób działania desantu w wypadku gdy powstaną przyczyny pozwalające ocenić, że nie nastąpi połączenie z wojskami;
- sposób utrzymania łączności sztabu z desantem.

Skład desantu śmigłowcowego zależy od wielu czynników, z których najważniejsze to: możliwości transportowe, charakter i zakres zadania; możliwości oddziaływania nieprzyjaciela zwłaszcza w rejonie działania desantu. Zazwyczaj w natarciu dywizji organizuje się desant w sile od wzmocnionej kompanii do wzmocnionego batalionu piechoty.

Praca dowódcy desantu nad wypracowaniem decyzji do działania skupia się głównie wokół sprawnego załadowania desantu oraz sposobu działania po wylądowaniu. Teren działania po wylądowaniu wymaga wyjątkowo wnikliwej oceny głównie pod kątem możliwości działania nieprzyjaciela i działania desantu.

Zadania stawiane dowódcom pododdziałów obejmują całość działań od organizacji załadowania poprzez przelot, lądowanie jak również działanie po wylądowaniu. Przy czym po wylądowaniu dowódca desantu precyzuje zadania w terenie.

W rozkazie bojowym dowódca desantu podaje:

- rozmieszczenie sił i środków nieprzyjaciela w rejonie i w pobliżu rejonu lądowania oraz możliwy sposób, kierunki i czas ich podejścia;
- zadania lotnictwa oraz wojsk nacierających od czoła, a szczególnie oddziału wydzielonego działającego na połączenie się;
- zadania desantu i sposób jego wykonania;
- zadania pododdziałów /zgrupowań/ w tym: rejony załadowania i lądowania, liczba śmigłowców, środki wzmocnienia, sposób działania w wariancie podstawowym oraz na wypadek rozproszenia

desantu na trasie przelotu lub lądowania w innym niż planowano rejonie;

- sposób dowodzenia.

Szczególnego znaczenia nabiera organizacja współdziałania wewnątrz desantu w tym zwłaszcza na okres prowadzenia działań po wylądowaniu. Jeśli czas pozwala przygotowuje się piaskownice bądź makiety obiektu działania ułatwiające podległym dowódcom dokładne zrozumienie sposobu działania.

3. Prowadzenie działań po wylądowaniu

Po wylądowaniu dowódcy pododdziałów wskazują kierunki działania i przystępują do opanowania określonego obiektu, wykorzystując własne i przydzielone środki ogniowe. Jeżeli lądowania dokonano zdala od obiektu, to pododdziały w szykach przedbojowych zbliżają się do niego z różnych stron. Pododdziały dążą do obejścia ewentualnych zapór inżynieryjnych lub wykonują przejścia w nich własnymi siłami, a po pokonaniu ich rozwijają się i na sygnał atakują obiekt.

Srodki ogniowe przesuwają się w szykach piechoty i wspierają walkę nacierających pododdziałów umożliwiając im opanowanie obiektu.

Dowódca desantu ze swoimi środkami ogniowymi i odwodami przesowa się za pierwszorzutowymi pododdziałami. Elementy te są w każdej chwili gotowe do wzmocnienia uderzenia pierwszego rzutu. Może się zdarzyć, iż będą one musiały przejść do obrony rubieży w celu osłony głównych sił desantu.

Podczas walki, gdy tylko zarysuje się powodzenie, dowódcy pododdziałów wysyłają część sił na przewidywane kierunki podejścia odwodów nieprzyjaciela i organizują przeciwdziałanie.

Po opanowaniu obiektu pododdziały niszczą go, a jeśli obiekt ma być utrzymywany, organizują jego obronę. Po zniszczeniu obiektu

pododdziały przystępują do wykonania kolejnego zadania. W wypadku organizowania obrony część pododdziałów lub tylko nieznaczne grupy przejdą bezpośrednio do obrony, a pozostałe siły przeznacza się do opóźniania podejścia nieprzyjaciela do opanowanego obiektu.

Obronę obiektu lub rubieży organizuje się wykorzystując istniejące urządzenia obronne. Na dominujące punkty i rubieże wysyła się ubezpieczenia. Główne drogi podejścia osłania się ogniem artylerii, ustawia zapory inżynieryjne. Przerwy między punktami oporu osłania się ogniem i patrolami.

Jeśli desant znajduje się w trudnej sytuacji i grozi mu całkowite zniszczenie, a żadne ryzyko nie rokuje nadziei na powodzenie, desant może przejść do działań w rozproszeniu.

W wypadku konieczności opanowywania obiektu, który jest broniony przez nieprzyjaciela w pododdziałach pierwszego rzutu organizuje się grupy: szturmowe, osłony i ogniową.

Grupa szturmowa przeznaczona jest do atakowania obiektu. W jej skład włącza się saperów z materiałem wybuchowym i sprzętem ułatwiającym pokonanie zapór.

Grupa osłony zabezpiecza działanie grupy szturmowej i ogniowej, szczególnie ze strony odsłoniętych skrzydeł. Może ona również wzmocnić grupę szturmową.

Grupa ogniowa wspiera walkę grup szturmowej i osłony.

W zależności od obiektu i planu walki dowódca desantu może podzielić całość desantu na takie grupy i całością sił wykonywać to zadanie.

Sposób walki desantu po wylądowaniu zależy od wielu czynników, między innymi od: miejsca lądowania, zadania, sposobu działania nieprzyjaciela, terenu, warunków meteorologicznych i t.p. Dlatego

też sposób działania będzie różny. Wystąpi tu natarcie, obrona, działania opóźniające, zasadzki, napady, wypady i t.p. Sposoby te często będą wzajemnie się uzupełniać lub przechodzić jeden w drugi. Godzi się również stwierdzić, że warunki, w jakich ma działać desant na tyłach nieprzyjaciela w dużym osamotnieniu, nie pozwalają na jednoznaczne traktowanie sposobów działania.

Zakończenie

Na zakończenie należy podkreślić, iż współczesne natarcie wymaga częstego stosowania OW i desantów śmigłowcowych, które w dużym stopniu ułatwiają realizację celu działań. Organizowanie OW i desantów jak i kierowanie ich działaniami wymaga od dowódców i sztabów głębokiej znajomości charakteru współczesnej walki, umiejętności przewidywania rozwoju sytuacji oraz wszechstronnej znajomości nieprzyjaciela.

Dowódców OW i desantów powinno cechować zdecydowanie, śmiałość w podjęciu ryzyka walki, umiejętność nieszablonowego działania, szybkie i trafne podjęcie decyzji.

Z kolei żołnierze powinni być wszechstronnie wyszkoleni, sprawni fizycznie, odporni psychicznie i o wysokim poziomie moralno-politycznym.

Wysokie walory bojowe stanu osobowego, sprawny technicznie sprzęt i dobrze zorganizowane działania gwarantują sukces w walce. Dlatego też we wszystkich niemal ćwiczeniach sztabów i wojsk problematyka oddziałów wydzielonych i desantów śmigłowcowych zajmuje ważne miejsce.

Wykonano w 5 egz.
Egz. nr 1 - 5 Bibl.Tajna
Wyk. ppłk Sznajder
Druk.E.K.
Nr ks.masz.PF77/KTO

Załącznik 1

Wykaz literatury do samodzielnego studiowania

1. Regulamin Walki /dywizja-pułk/ - §248, 268, 282, 290, 294, 383-397
2. Taktyka Ogólna - podręcznik - s. 122, 160, 169-171
3. Biuletyn Informacyjny Nr 4 /109/
4. Zeszyt Naukowy ASG WP nr 3/10/76
5. Skrypty: a/ płk Mackiewicz - "Właściwości działania oddziału wydzielonego w natarciu";
   b/ płk Gładysz - "Właściwości organizacji i taktyki działania oddziału wydzielonego";
   c/ płk Sobkiewicz - "Zasady działań batalionu powietrzno-desantowego i desantów śmigłowcowych".

Ten
pp Śmujder.

Załącznik 2

Wykaz pomocy, które mogą być
wykorzystane w czasie wykładu

Diapozytywy

1. Ugrupowanie marszowe OW /wariant/ nr bibl.Pf1294/3
2. Ugrupowanie OW do ataku na obiekt nr bibl. Pf1294/4
3. Siły główne OW przeznaczone do działań na przedpolu obiektu nr bibl. Pf1294/2
4. Siły główne OW przeznaczone do bezpośredniej obrony obiektu nr bibl.PF 1294/5
5. Decyzja dowódcy do działań desantu po wylądowaniu nr bibl. Pf1294/1

Schemat : DZIAŁANIE ODDZIAŁU WYDZIELONEGO I TAKTYCZNEGO DESANTU ŚMIGŁOWCOWEGO W NATARCIU DZ